

21. Pri vroči pēči se ne smejo obleke ali take reči, ki se lahko vžgejo, obešati ali polagati, in zvečer, preden se spat gré, se mora vse to pospraviti.

22. Nevarno je, če se lan ali konoplje ali predivo na pēči ali v pēči ali pečnici suši, in ponoči z lučjo okoli hodi, ker se to lahko vžgè; tudi na sušivnicah se mora na to dobro paziti.

23. Če se kakošno olje ali smola vžgè, se ne smé z vodo polivati, ker se po tem še bolj vname, ampak se mora berz zadosti suhiga pepela natrositi, da se zaduši. Tudi se ne smé blizo hiš streljati.

24. Pozimi je nevarno v loncih žerjavico ali goreče oglje v kamre (izbe) nositi ali pod posteljo postavljati, ali v ognji razbeljene kamne, namesti gorkih flaš ali steklenic, v posteljo devati; namesti tega se znajo z vrolo vodo napolnjene, dobro zamašene kugle ali verči vzeti.

25. Slama, žaganje, dračje itd. ne smé blizo ognja biti, da kakošna iskra ali goreč ogel v to ne pride; take reči se tudi ne smejo blizo dimnika položiti; oglje se mora v varni kraj spraviti, ker zna še dolgo časa vročino v sebi imeti; žveplo, solitar, pulfer se mora v varni kraj pred ognjem spraviti; ravno tako ne smejo z ogljem ali z ribjo mastjo namazane reči preveč na kupu ležati, ker se same od sebe lakko vnamejo, in lahko oginj naredijo.

Pripomočki, oginj zadušiti ali pogasiti, so slednji:

Pervo in nar potrebniji je, da se naglo nevarnost na znanje da.

Drugo je voda.

Tretje: dobre gasilnice ali špricavnice, ognjene vedra, kaveljni ali aki in lojtre za oginj. Naj bi imela vsaka soseska svojo gasilnico!

Scer ob hrupu ognja veliko ljudi skupaj pridère. Veliko jih pa pride le zijale prodajat, brez da bi kaj pri gašenju pomagali. Veliko od teh, kateri bi radi pomagali, pa ne vé, nekaj od straha, nekaj zavolj pomanjkanja previdnosti, nekaj zavolj pomanjkanja dobriga verstenja (to je nar veči napaka!), kaj bi storili, ali kako bi nar laglej pomagali, ali pa niso s pripravnim orodjem ali posodami za vodo prevideni.

Dosti je pa tudi tacih, kateri le zavolj lakotniga in tatvinskiga namena pridejo. To naredi nerodnost in zmešnjavo pri gašenju ognja. Pri gašenju je posebno pravo verstenje pomočnikov potrebno. Poglavitna reč je pri tem, da vsak prebivavec kraja vé, kaj ima pri ognji opraviti. Z—c.

Zgodovinske pisma.

8. pismo

iz Vertovcove „občne zgodovine“ §. 11.

Babilonci — prvi omikani narodi na zemlji.

Pervim nam nasproti ležečim aziatskim deželam pravijo in so od nekdej rekli mala Azia. Za temi se razprostirajo druge dežele, obstoječe iz neizmerljivo velic in grozno rodovitih, večidel ravnih planjav, ktere se tudi od starih časov imenujejo Predazia ali Predazianske dežele.

Tukaj so od neznanih časov mnoge ljudstva po nomadsko svoje velike čede pasle, druge pa se zemlje poprijele in jo obdelovale.

Mozes piše, de Noetav vnuk Nimrod „mogočen lovec“ je v teh krajih babilonsko mesto vtemeljil, ki je postalo glava celiga kraljestva. 200

let kasneje je Nin, asirski kralj, premagavec neštivilnih ljudstev, na reki Tigris, mesto Ninive, tri dni hodá veliko, sozidal, in si babilonsko kraljestvo podvergel. V nekim strašnim boji vidi junakinjo, ki se z nenavadno serčnostjo obnaša in k zmagi nar več pripomore; — tu reče njenimu možu: zberi si: ali češ raji ob svojo ženo ali ob oči priti. Nesrečni mož obupa in se umori; tako postane Semiramida njegova žena — kraljica. Ona si sprosi zdaj od svojiga noviga moža oblast le pet dni kraljevati; kralj ji dovoli, in nje prvo delo je bilo, de je kralja, svojiga moža — iz poti spravila, in potem še 42 let sama, po moško oblečena, kraljestvo vladala. Stolno mesto Ninive ji ne dopade, torej povzdigne Babilon v prvo nar veči in glasovitni mesto na svetu. Na obéh bregih reke Evfrata sozidano, je bilo štirivoglato, in je imelo na vsaki, po 4 milje dolgi strani po 25 mestnih vrat; obdano je bilo s 54 sežnjevisokim, in 14 sežnjevisokim na verhu širokim, in s 1500 močnimi turni previdenim obzidjem; kraljične poslopja in shotovanja, mostovi čez Evfrat, Baalov tempel itd. so bili nedopovedljivo dragi in krasni.

Semiramida, časti- in dežellakomna junakinja, si napravi armado 3 milionov pešcov, poldruziga miliona konjikov in 100.000 vojšnih voz; premaga in si podverže vse dežele od Etiopije v Afriki do Indij. V neki keryavi bitvi zmagana, beži domu, kjer jo nje sin Ninia umori, in se vlade polasti. De pa umorivec svoje lastne matere ni priden vladar bil, ni treba veliko spričevati. Po mnogih punitih, prekucijah in vojskah razpade kraljestvo v več deržav raznih imén, de se 800 nastopnih let od njega celo nič več ne vé. Zgodovinarji, ki so to pisali, so živeli 3—400 pred Krist., ali 1600 let potem, ko je Semiramida Babilonsko mesto sozidala, in tako povzdignila; tudi se nič prav ne vé, iz katerih studencov, de so jim te zgodbe prizvirale. De bi Semiramida tako mesto sozidala, take armade imela, in taka vojskovavka bila, je za tolikanj več zmišljijam podobno, ker enaki zgodovinarji tudi Babilonskimu kraljestvu starost 150.000 let pripisujejo.

(Konec sledi).

O konjskih francozih.

Na Stajarskim se je v nekterih krajih, zlasti v Lutomerskim okraji pri nekterih žebcih in kobilah na spolovilih tista bolezn pokazala, ki ima imé „francozi“.

Popisana je ta kužna bolezn na 223. strani 4. dela „živinozdravništva“, kamor bravece zaveremo, katerim je za to reč mar. Naš namen je tukaj le razglasiti to, kar je za zatéro in ovéro daljniga razširjenja te kužne bolezni, ktera se le po spoju plodí, Štajarsko c. k. deželno poglavarstvo v soglasji s c. k. vojnim poveljstvom ukazalo:

1. Dokler ta kuga terpi, se po celi Štajarski deželi ne sméjo kobile h kmečkim žebcam (Privatbeschäler) pušati.

2. Kobile in žebci, ki so okuženi bili ali so še sedaj okuženi, se nikdar več ne sméjo v spoj pustiti.

3. Vsim takim se ima na levim stegnu čerka N. vžgati.

Vsim kobilam, ki so v letu 1852 ali pri cesarskih ali kmečkih žebcih bile, kakor tudi žbetam, ki so bile v tem letu od bolezni sumljivih ali gotovo bolnih kobil veržene (rojene), se ima na levo čelust znamnje \odot vžgati. Nobena tako zaznamovana kobila se ne smé do leta 1854 po pleménu ali v spoj pustiti.

4. Zavolj rezanja (kastiranja) vsih kmečkih žebcov, ki so okuženi bili ali so še zdaj okuženi, se za- verne na cesarske postave od 13. nov. 1828 pod šte- v. 25.736, ki so bile razglašene po ukazu dež. poglavar- stva 1. grudna 1828 pod šte- v. 22.115; med tem pa se bo deželni zdravniški odbor posvetoval, kaj bo dalje sto- riti zastran rezanja tacih žebcov, in ali jih bo morebiti celo treba pomoriti, da se bolezin ne širi.

Ker pa je sploh vès spoj sedaj prepove- dan, bo morebiti zadosti, da se obstoječe postave na- tanjko spolnujejo, in da se tisti, ki se zoper nje pre- grešé in brez dovolitniga pisma živino k spoju pusté, o- jstro kaznujejo.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* „Vesna“ prekličé vest, katero smo tudi mi na- znanili, da bodo na Dunaji „Holubice“ na svitlo pri- šle, in terdi, da ta almanach ne bo na svitlo prišel.

* „Bčela“ naznani, da bo mesca julia v Celovcu v natis prišel: „Zgodovinski katekizem ali celi keršansko-katoljški nauk v resničnih izgle- dih za cerkev, šolo in dom“. To delo je prestav- ljeno iz nemškega. Celo delo v 3. zvezkih bo do no- vega leta gotovo natisnjeno in bo obseglo okoli 60 — 65 pol.

* Ravno je v Pragi spod tiska prišla v česko prestavljena povest „Vernyhora“.

* Zopet je patriarh Rajačić iz Ruskega prejel v vspeh pravoslavnih, v revoluciji leta 1848 in 1849 poškodovanih cerkev 736 gold. in 40 kr.

* Karlovarski knjigokupec Seifert je začel iz- dajati „Obrazy z dějin českých“ in sicer na 24 li- stih v velikej obliki in v 8 zvezkih. Delo je posvečeno cesarju Ferdinandu. Naročnina znese za černe obraze 4 gold., za malane pa 12 gold.

* Aleksander Nikolić je napravil v Pančovi knjižnico za potrebo serbskih učiteljev.

* V Beligradu se je v pervej in poslednej seji gledišnega odbora sklenilo igrališče berž začeti zidati in v ti namen vsak pondeljik sejo imeti.

* V 3. seji kupčijske in obertnijske zbornice v Zagrebu 1. t. m. se je sklenilo ministerstvo zaprositi, da se začnejo potrebne železnice na Horvaškem brez odloga delati.

* Vlada serbske knežije je sklenila vse tiste serbske knjige in časopise prepovedati, ki niso pisane v pravopisu v Serbii navadnim, da se cirilsko pi- sanje ne bo z novim pravopisom Vuka Štefanovića skvarilo.

Drobtinice za podúk in kratki čas.

(Ne mešaj navlaš ptujih besed med lepo slo- venščino). Vsak jezik je ljub, mil in vgoden tistemu narodu, kateri ga govori; Francozu francoski, Turku turški, Nemcu nemški, Slavjanu slavjanski; še Zamorci hvalijo svojega, da se neizrečeno lepo glasi, ako ravno so nekatere besede tako dolge, da jih v jednej sapi komaj izrečeš in jih na jedno red komaj napišeš. Zmes iz več različnih jezikov je pa vselej gerda, ni jež b' il ni žaba. Ptuje reči se kadaj smejo, kadaj tudi morajo po ptuje izreči, pa navlaš različne jezike mešati, hotomice (absichtlich) na pol nemško, na pol slovensko žuboriti, to je gerdo in šemasto.

Tako zmešano je rad govoril nek človek na Slo- venskem z imenom Bedak. Tri ali štiri leta je v mla- dosti v šolo hodil, se brati in pisati in tudi mervico nemščine naučil. Ko je spet nazaj prišel, ni prav slo- venščine, še manj pa nemščine znal. Rad je imel, kadar

so mu „gospod“ rekli. Nemške besede je med sloven- ščino navlaš brez vse potrebe vtikal, kjerkoli je le mo- gel, in se s tem še košatil, rekoč: da on prav lepo iz nemščine špreha; pametni ljudi so pa rekli: Je pač prav Bedak! Kadaj je govoreč tako mešal, da ni bilo nikamor prav. Nek dan sim bil ravno v gostivnici, ko se ošabno proti meni prisuče rekoč: „O košamster diener! (gehorsamster Diener!) sim derfoaral, da se tukaj gorholtate, je mi pa misel v glavo padla, da grem še jez v dešperacion!“ Je hotel reči: „Dober dan Bog daj! sim zvedil, da ste tukaj, sim pa mislil, grem še jaz v gostivnico (Restauration)“. In tako je to šlo poredoma, jedna hujsi ko druga, kakor bi jih imel na nit nanizanih ali nasnovanih.

Enkrat se je pa pridno vsekal s svojo mešarijo. Vsa sosedšina je bila zbrana; on je imel nekaj oklicati in oznaniti, si je pa namesto po slovensko le po nemško napisal, kakor je bila vselej njega opaka navada. Ta- krat je imel med drugim tudi od Onegove Jerice nekaj oklicati in si je napisal: Jerica Besitzerin der Onega- Hube . . . Zdaj začne glasno oklicovati: Jerica pe- sicarca Onegove huebe . . . Komaj je besedo „pesi- carca“ izrekel, je že šlo vse v smeh. Starega Onega, Jericinega očeta, ki je bil tudi vpričo, popade jeza in on skoči vès razkačen izmed ljudi nad Bedaka: „Kaj! Vi bodete imenovali mojo hčer „pesicarco?“ Naša žlahta ni pesji rod; je bila vselej poštena. Nihče in nikoli ni nam smel tacih brezsravnih perimkov dajati. Mi nismo nobeni peslajnarji, nobeni pesicarji“. Malo je manjkalo, da se z Bedakom nista spopadla; le sosedje so stopili med nju in so Onega tešili rekoč: Ne togotite se zato, oče, saj Bedak ni tako menil. Stari Onega pa trusne s pestjo v mizo: Veste kaj je to „pesicar“, kaj je to peslajnar? To so gerdi zamorci, imajo le jedno nogo, samo jedno oko sred čela, vohaje od delječ kristiana, kakor pesi zajca, — pa jedó ljudsko meso, kakor volk *). Mi smo bili in bodemo še za naprej pošteni Slovenci! Tožit je hotel iti Bedaka; sosedje so pa djali: Pustite to, čemu bi to bilo, saj veste, da je le bedast Bedak. S tem so Onega vtolažili, samo to je še rekel: Še enkrat kaj tacega slišim, bodem beda- stemu Bedaku že pokazal! Prevzetnega Bedaka je pa le to naj bolj bolelo in peklo, da so ljudje rekli, da je le bedast Bedak. Od teh mal noče več iz nemščine šprehati, in ako se mu iz navade kaka nemška be- sedita med slovenščino vmeša, vselej strahljivo okolo sebe pogleduje: ali ga stari Onega ne sliši. Radislav.

(Na pol basin, na pol resnica.) Na necem mravljišči je bilo veliko živalic. Marljivo so semtertje tekale, ter po raznih potih živeža za se in za svoje mla- diče donašale. Ene so bile glavarji, ene njihovi poma- gači, nar več jih je bilo kar navadnih delavčic. Kakor se spodobi, so bili glavarji pri družih v časti, zato pa tudi bolj moški. Dolgi so ti velikani mravljičico pisano gledali, ktera je imela več mladih mravljinčikov, kot vsaktera njih, in je torej bolj pridno za živežem tekala. Pa nar rajši po nenavadnih potih, ker se je nadjala, tam več dobiti, in ni hodila zastonj, temuč vselej pre- cej veliko prinesla. Tudi enim svojih mladičev je bila že poti pokazala, na katerih se z manjšim trudom živež dobi, in to je bilo poveljnikom tèn v očesu. Sosebno je ni mogla viditi ena precej debela mravlja, ktera je tudi druge zoper njo šuntala. In enkrat, ko se zani- čevana resnica zopet na novo pot napravi, jo glavarji ustavijo in pravijo: Zakaj bi si ravno ti po tih potih ži- veža iskala, in mé ne? Pohlevno jim odgovori: Zakaj nočete! saj vam jez ne branim! in hoče urno svojo pot. Te jo pa gerdo gerdo napadejo, pikajo, koljejo (čeravno je bila nekterim v rodu), da jim komaj nazaj v mrav-

*) Tako ljudje pripovedujejo.